

**Brev till Sophie Elkan från
Selma Lagerlöf: 1914-1917 :
L 84:1 - 263**

Lagerlöf, Selma,

HS L 84:1

National Library
of Sweden

2611

Över till...

Falun 6. 11. 1917

Handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page, including names like 'Hanson' and 'Kongelige'.

Käraste !

Tack för två dagboks-brev , samt för rådet . Jag tror nog , att jag kommer , att följa det . Det bleve nog bara fiasco för Ryding och så är nog inte nyttigt för dramat . Kanske det till sist blir så , att Hanson blir den , som skall komma att inviga rollen . Det önskade de jag ju alltid , men detta var ju annars inte vad jag hade drömt mig .

Jag skrev ju också till Danmark och hörde efter om de hade blivit skräm- da där också av nederlaget i Berlin . Och det låter nog som skulle det bli dröjsmål även där . Men dramatikerförbundet , som sköter mina affä rer i Köpenhamn tyckte att egentligen borde det Kongelige åtaga sig ris- sken , som var förenad med uppförandet och föreslog att om det ny Teater i Köpenhamn inte vågade sig på stycket i stället vända sig till detta . Det tycker jag visst , att de kunna roa sig med . Det är alls inte nå- gon pjäs , som passar för småteatrar .

Jag är nästan lika så bestört som om jag vore en medlem av Ententen över nederlaget i Italien . Det var ju alldeles inte att vänta , att nå- got sådant skulle vara möjligt nu mot slutet av kriget . Och jag tycker alltid att detta måtte vara det förskräckligaste av allt , att få landet översvämmat av fiender , att få lov att lämna sina hem , på eländiga vägar att inte känna sig säker för dagen , att inte en ny olycka störtar över en . Om italienarna hade blivit slagna vid gränsen , det hade ju inte varit så förfärligt , men att få fienden in i landet , att få lida av flykten och att få en sådan massa soldater bortförda i fångenskap . Det hade jag visst inte önskat dem , det kommer mig att önska fred ivri-

Man var verkligen inte bara en profetnatur utan hade stiftat ett samfund för att hjälpa människor till att bli bättre och hade ett institut, där hans lärare förhåller sig till honom som till en profet. Förvånansvärt, var det också så att på något sätt hade han varit i Österrike.

gare än någonsin. När jag på samma gång läser skildringar från Tyskland om hur genom eländigt man har det där, så tycker jag inte att det vore farligt. Tyskland har fått nog för många år framåt. Även om det inte blir krossat, så är det ur stånd att göra sin makt gällande. Och om det någon gång blir kraftigt i gen skall man inte kunna hoppas, att det då skall vara andra krafter rådande i tiden, att krigens tid skall vara förgången, att det skall vara omöjligt för människor att gå ut och slakta sina likar och skjuta ner deras hus.

Jag har haft ett ganska egendomligt främmande. Här anmälde sig två österrikare en professor Hanslick från Wien och en polsk målare Kokosca, nej Kokoschka, det är ett så svårt namn att lära sig. De kom från Stockholm förra fredagen med aftontåget (de äro i Stockholm för den österrikiska utställningen.) Jag hade fin supe för dem, språkade tyska rent märkvärdigt, det måtte vara efter Vinterballaden, och hade dem först till elva första kvällen sedan hela förmiddagen från tio till ~~tolv~~ nästa dag. Målaren var söt och ganska ung, hade varit med i kriget som frivillig blivit sårad och gått ut igen, så blivit sårad på nytt och var nu så förstörd till sina nerver, att han hade sluppit ifrån krigstjänsten. Professorn var en riktig fullblods fredsmänniska, han var också rätt ung, men han hade sluppit ifrån krigstjänst, därför att han under en resa i Italien hade blivit förstörd av solstyg. Han hade med sig en bok i korrektur, som han ville att jag skulle läsa och det är nog hans mening, att med denna bok omgestalta hela världen. Han var älskvärd, lätt ledig och hade väl reda på sig, som man väntar det av en Wienare, men på samma gång var han en fullkomlig profetnatur. Han utgick från att hans eget land, som låg på gränsen mellan öster och väster och som hade lidit och ännu led så förfärligt av nationalitetsstrider, var det som var kallat, att utplåna dessa nationella strider inte bara i Österrike, inte bara i Europa utan i hela världen. Det är inga så unbara och svärfattliga saker som han predikade. Han ville bara att vi människor skulle på ett helt allvarligare och mer övertygat sätt än hittills betrakta oss som en stor enhet. Han såg mänskligheten för sig som en kropp, som en varelse vari vi rörde oss, vi människor såsom blodkropparna rörde sig i vår egen kropp. Och bara detta bleve fullt klart för alla, att det fanns ett stort träd, som heter mänsklighet, på vilket vi nu levande sitta som blad under en liten tid varefter vi utbytas mot andra, fastän själva trädet är evigt bestående, ja så trodde han, att striderna skulle upphöra och vi skulle inte tänka på oss själva utan bli den stora mänsklighetens tjänare. Kriget skulle naturligtvis upphöra

man skulle rädda det, som att lemlästa sin egen kropp.